

Poklona

Příběh z jednoho pražského uzenářství....

Ten prostý smíchovský krámk, který k mé spokojenosti stále ještě statečně odolává obchodním řetězcům v okolí, navštěvuji docela často, ale když jsem do něj v to červnové odpoledne vstoupila, ovládl mne pocit, že *něco* je jinak.

Pulty s masem i pult s uzeninami stály na svém místě, na nich se z táců smály kusy uzeného bůčku, salámy odevzdaně visely z háčků na narůžovělých kachličkách... Ale přesto to nebylo jako jiný den. Nakupující i prodavači byli tišší, jakoby zaskočení a mladá paní obsluhující zákazníka u pultu s uzeninami se usmívala poněkud strojeně.

A pak jsem HO poznala. Toho zákazníka.

Ono vlastně nebylo nijak těžké ho poznat. Netroufnu si ani řádově odhadnout, kolikrát za svůj život jsem jeho obličej spatřila na fotografiích, plakátech a v televizních pořadech nebo kolikrát jsem slyšela jeho hlas! Spíš jsem se dvě nebo tři vteřiny srovnávala s tím, že TADY opravdu vidím JEHO. Zhruba stejně času jsem pátrala po skryté kameře.

Přece tady jen tak nestojí a nekupuje si párek, říkala jsem si. Ale on právě to dělal. Tedy, s tím párkem si tak jistá nejsem, nevím přesně, co se mu z nabídky zcela běžných uzenin tolik zalíbilo. Nicméně se tvářil, že provádí naprosto normální věc. Pravda, nedaleko prodejny stojí divadlo a v okolí bydlí několik herců, takže jsem si už zvykla, že na ulici i v obchodech potkávám známé tváře, ale ON je přece jen jiný level. Je špička ve svém oboru. Jeho věhlas dávno přesáhl hranice rodné země, a to všemi světovými stranami. Jsem si jistá, že i když se v naší zemi najdou lidé, kteří řeknou, že jeho tvorbu neuznávají, nebude tu nikdo, kdo by ji neznal.

Já jsem k němu také nevzhlížela vždycky jako ke svému idolu. Jako pubertáči jsme otáčeli oči v sloup, když nám ho babička kladla za vzor, jak má vypadat správný zpěvák, zatímco my jsme holdovali těm, z nichž se div nechytala za hlavu. Jenže za pár let jsem jeho písničkám a jeho hlasu propadla taky. Dokonce jsem s ním v dobách svých vysokoškolských studií slavila nejedny narozeniny. S ním a dalším svým oblíbencem, shodou okolností jeho kolegou a přítelem. Oba totiž mají narozeniny ve stejný den jako já. Nebýt jich, ani bych si neměla, s kým připít, protože v polovině července bývali moji známí většinou rozjetí po prázdninách a moje rodina u příbuzných na chalupě, zatímco já jsem kvůli letní brigádě zůstávala v našem pražském bytě. Ale v jaké společnosti! Co na tom, že jsem si užívala jen jejich hlasů znějících z vinylových desek a skleničku s přípitkem jsem zvedala k fotkám na jejich obalech?

V to červnové odpoledne jsem žádnou kameru neobjevila ani v obchodě ani na chodníku před ním. Tam jen parkovalo tmavé auto, v němž seděl řidič a četl si noviny. Očividně na někoho čekal. Na NĚJ, došlo mi. Vím o spoustě lidí, kteří by to udělali obráceně – vyslali by šoféra nakupovat a sami by si hověli za tmavými fóliemi na zadním sedadle. Připomnělo mi to, kvůli čemu jsem do krámků vešla, a zařadila jsem se do fronty u pultu s masem. Nyní jsem k NĚMU byla natočená zády, takže jsem jen mohla slyšet, jak přívětivě odpovídá starší paní, která se osmělila na něj promluvit. Předemnou stálo několik zákazníků, přesto jsem se obávala, zda se stačím upamatovat na to, co chci koupit, neboť úvahy o sobotním obědě mi v hlavě neoblomně překrývaly vzpomínky, které vyvolal ON.

Co by asi řekl tomu, že jsme si s kolegyní v mém bývalém zaměstnání zvětšily jeho fotografii a vyvěsily si ji v kanceláři do rámečku místo portrétu státníka? Že jsme si stěny vyzdobily snímky jeho obrazů, jako by to byly ikony? A že nám vůbec nevadilo, že jsme svého času musely coby nejmladší a bezdětné členky našeho oddělení trávit v práci povánoční období, protože nám k práci z reproduktorů počítačů vyhrávala jeho cédečka! Ačkoliv už několik let pracuji jinde, tento každoroční rituál nás s mou bývalou kolegyní na dálku stále spojuje, jen si jeho písničky pouštím spíše při přípravě štedrovečerní večeře, protože koledy mám díky hypermarketům oposlouchané už od listopadu.

Poklona

Příběh z jednoho pražského uzenářství....

Nejspíš by ho to pobavilo. Vím, jak se chová k lidem, dokonce i ti, kteří nejsou právě jeho vyhraněnými fanoušky, mi ho po několikahodinovém neformálním setkání popisovali jako komunikativního a sympatického člověka, který je svým přístupem zcela ohromil (v kladném smyslu slova).

V tom krámku svoji komunikativnost příliš projevit nemohl. Kromě té jedné paní a prodavaček, které s ním mluvit musely, ho nikdo neoslovil. Možná si na to nikdo netroufl, a nejspíš i mezi zákazníky byli lidé, kteří na něho hledí s despektem, někteří oprávněně, někteří kvůli předsudkům a někteří jen z principu. Nemá smysl jim to vyvracet, každý má nárok na názor. A každý má právo na šlápnutí vedle. *Jak že je to v bibli s tím kamenem?*

Těch, kteří HO ctí a mají rádi, je ovšem určitě většina. Patřím k nim. Velmi ho uznávám pro jeho tvorbu, pro to, co dokázal svou pílí, svou pracovitostí i díky spolupracovníkům, na které měl štěstí. A snad ještě víc si ho vážím za to, jak přistupuje k fanouškům i k lidem kolem sebe. Bez vrtochů superstar, bez nadutosti a přehlíživosti, zato s úctou a pokorou, zcela si vědom svých závazků, které vůči nim má. To by se od něj měli učit všichni, kteří pracují s lidmi a pro lidi, a to zdaleka ne jenom v uměleckém světě. Mám na mysli především ty, kteří slova jako etika, soudnost a zodpovědnost pokládají za něco archaického, krajně obtěžujícího, za něco, nad čím se pohrdavě usmívají nebo dokonce nepokrytě smějí. Zapomínají přitom, že díky lidem jsou tam, kde jsou, a je lhostejné, zda se těm lidem říká fanoušci nebo voliči. Zatímco JEHO písně hladí do uší a profesionální, a přitom nenucený projev, který předvádí na koncertech, v televizních i rozhlasových pořadech, povzbuzuje srdce, ti druzí často jen zaplavují média lží, výmluvami, arogantním pohrdáním morálkou, zákony i lidmi a zřikáním se zodpovědnosti za své činy. Z toho se – alespoň mně – zpravidla v těle bouří docela jiný orgán.

Za sebou jsem uslyšela zašustit igelitovou tašku, o niž ON požádal prodavačku, aby měl kam naskládat nákup. Potom se zvolna přemístil k pultu s masem. Krátce se posunky přes dveře domluvil s řidičem, pak si stoupl před řadu čekajících zákazníků a prohlížel si zboží v prosklené vitrině. Stál tam, určitě na sobě cítil rádobý nenápadné pohledy lidí před pultem i za ním a průsvitná červená igelitka, která se pod balíčky uzenin protahovala k podlaze, malinko ukrádala z jeho důstojnosti. Po chvílce zvedl oči od nabídky masného průmyslu a přelétl jimi zástup, který se vytvořil po jeho pravé ruce. Lidí za tu chvílku docela přibýlo, a zatímco ti u uzenin si od něj nechávali výrazný odstup, tihle zmenšovali mezery mezi sebou na minimum, snad v obavách, aby si nedovolil zařadit se mezi ně. ON si nic takového dovolovat nemusel, stačilo přes pult oslovit prodavačku a tvářit se, že neví, jak probíhá fronta. Kolik lidí už to tady takhle zkusilo! Jenže místo toho s lehkým úsměvem přešel pomalým, ale naprosto samozřejmým krokem podél fronty a postavil se jako úplně poslední. *A co má být, číselo z toho pohybu, vždyť já jsem přece taky jenom člověk...* Tím gestem si nejen okamžitě získal zpátky všechnu důstojnost, kterou mu ubrala šustící igelitka, ale ještě pořádnou dávku jí přidal navrch.

Odcházela jsem z toho krámku lehčí o nějakou tu stokorunu, ale bohatší o nevšední zážitek a s hřejivým pocitem na hrudi. To ON mi ho navodil, jako už mnohokrát. A tentokrát ani nemusel zpívat. Stačilo, jak se choval. ON, špička ve svém oboru. Živá legenda. Mistr Karel Gott.